

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.016.01.2021

Pan
Zbigniew Koniusz
Wojewoda Świętokrzyski
Świętokrzyski Urząd Wojewódzki
al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/062 – Zapewnienie opiekunom osób niesamodzielnych wsparcia wychowawczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach (dalej: Urząd lub ŚUW), al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Koniusz, Wojewoda Świętokrzyski od 12 listopada 2019 r.; wcześniej, w okresie od 9 grudnia 2015 r. do 11 listopada 2019 r., Wojewodą Świętokrzyskim była Agata Wojtyšek.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie i wdrożenie w województwie programów wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych. 2. Rozdysponowanie i rozliczenie środków w ramach programów wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeśli miały związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	1. Violetta Nowak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/103/2021 z 23 września 2021 r. 2. Piotr Fatałski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/117/2021 z 18 października 2021 r.

(akta kontroli str.1-5)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Realizując kolejne edycje Programu *Opieka wytchnieniowa*³ (dalej również: Program) Wojewoda Świętokrzyski podejmował w latach 2019-2021 prawidłowe działania w celu jego przygotowania i wdrożenia oraz rozdysponowania i rozliczenia środków przeznaczonych na wsparcie wytchnieniowe opiekunom osób niesamodzielnych.

Wojewoda prowadził działania informacyjne dotyczące wsparcia wytchnieniowego realizowanego w ramach poszczególnych modułów⁴ Programu, co skutkowało wzrostem zainteresowania jednostek samorządu terytorialnego (dalej: jst) Programem. Prawidłowo dokonywano naborów wniosków do Programu oraz oceny tych wniosków. Niezwłocznie zawierano właściwie skonstruowane umowy z gminami i powiatami w sprawie przekazania środków na realizację Programu. Stwierdzona nieprawidłowość, polegająca na niezamieszczeniu na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu informacji o naborze wniosków do Programu – edycja 2019, nie ograniczyła dostępności do Programu, ponieważ ŚUW poinformował, za pośrednictwem poczty elektronicznej, wszystkie gminy i powiaty z województwa świętokrzyskiego o możliwości uczestnictwa w Programie oraz upublicznił odpowiednią informację na stronie internetowej Urzędu.

Wojewoda Świętokrzyski monitorował realizację zadań wynikających z Programu m.in. poprzez weryfikację złożonych przez gminy aktualizacji wniosków w ramach Programu, udzielanie pisemnej zgody na dokonanie zmian oraz weryfikowanie sprawozdań składanych przez jst. ŚUW przekazał środki na realizację Programu w terminach określonych w umowach. Urząd rzetelnie rozliczył wydatki poniesione na realizację Programu oraz wyegzekwował zwroty niewykorzystanych środków.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie i wdrożenie w województwie programów wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Do dnia 8 listopada 2021 r. w regulaminie organizacyjnym ŚUW⁶ nie wskazano zadań dotyczących realizacji Programu, jednak zadania te zostały ujęte w regulaminie wewnętrznym Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Urzędu (dalej: WPSZ)⁷. Zgodnie z § 5 pkt 14 regulaminu wewnętrznego, do zadań wchodzącego w jego skład Oddziału Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Uruchomiony na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787, ze zm.). Resortowy Program *Opieka wytchnieniowa* skierowany był do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności, oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w tym zakresie.

⁴ Moduł I dotyczy usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego, realizowanej w miejscu zamieszkania osoby uprawnionej; moduł II – usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całonocowego jako rozszerzenie usług opiekuńczych; moduł III – usługi opieki wytchnieniowej w formie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego lub terapeutycznego oraz nauki pielęgnacji, rehabilitacji i diety dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi.

⁵ Oceny częstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zarządzenie nr 62/2016 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 1 czerwca 2016 r. ze zmianami.

⁷ Regulamin wewnętrzny WPSZ z 22 marca 2019 r. (zmieniony 30 lipca 2020 r. i 31 sierpnia 2021 r.).

(nadzorowanego bezpośrednio przez Dyrektora WPSZ) należała obsługa zadań wynikających z ustawy o Funduszu Solidarnościowym.

(akta kontroli str. 6-77)

Dyrektor Wydziału Organizacji i Kadr wyjaśniła m.in.: *brak zmian w regulaminie ŚUW we wskazanym zakresie wynikał z przeoczenia, którego powodem były zmiany organizacyjne zarówno w Oddziale ds. Organizacyjnych oraz kierownictwie Wydziału Organizacji i Kadr występujące w tym okresie. Jednakże, pomimo braku aktualizacji regulaminu Urzędu, to Dyrektor Generalny zapewnił realizację zadań wynikających z ustawy o Funduszu Solidarnościowym, m.in. poprzez przygotowanie, zatwierdzenie opisu stanowiska oraz jego zwartościowanie, a następnie ogłosił i przeprowadził nabór zakończony zatrudnieniem pracownika do wykonywania czynności wynikających z ustawy.*

(akta kontroli str. 1183)

Zadania związane z realizacją Programu wykonywało – poza Dyrektorem WPSZ Ewą Kopolovets, kierującą pracą oraz sprawującą ogólny i merytoryczny nadzór – trzech pracowników oraz kierownik Oddziału Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej (dalej: OBPS). Zakres czynności [...] ⁸, starszego inspektora wojewódzkiego (zatrudniona 22 maja 2019 r.), obejmował działania związane z realizacją zadań w ramach Programu, w tym: sprawdzanie pod względem formalnym i merytorycznym wniosków jst, sporządzanie list rekomendowanych wniosków o dofinansowanie, umów, dyspozycji dotyczących przekazywania środków, udzielanie informacji, sporządzanie i przekazywanie właściwemu ministrowi sprawozdań z realizacji Programu oraz kontrola jst w obszarze wydatkowania środków. Kierownik OBPS sprawował nadzór nad prawidłową realizacją programów w zakresie polityki społecznej, wynikających z ustawy o Funduszu Solidarnościowym (do marca 2021 r. zadania te realizowała w zastępstwie [...] ⁹, starszy inspektor wojewódzki). Zakres czynności [...] ¹⁰, inspektora wojewódzkiego, obejmował pomoc przy realizacji Programu.

(akta kontroli str. 78-98)

Minister Rodziny i Polityki Społecznej ¹¹ (dalej: Minister) na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o Funduszu Solidarnościowym, ogłaszał na lata 2019-2021 nabory wniosków w ramach Programu. Informacje o naborze były publikowane na stronie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej ¹² (dalej: Ministerstwo). Urząd został poinformowany przez Ministerstwo o powyższych naborach ¹³.

Informacje o naborze na lata 2020-2021 r., zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o Funduszu Solidarnościowym, zostały zamieszczone na stronie internetowej Urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej ¹⁴, natomiast ogłoszenie dotyczące naboru na 2019 r. zamieszczono tylko na stronie internetowej ŚUW ¹⁵.

⁸ Tajemnica ustawowo chroniona: art. 5 ustawy o dostępie do informacji publicznej (ze względu na prywatność osoby fizycznej).

⁹ Tajemnica ustawowo chroniona: art. 5 ustawy o dostępie do informacji publicznej (ze względu na prywatność osoby fizycznej).

¹⁰ Tajemnica ustawowo chroniona: art. 5 ustawy o dostępie do informacji publicznej (ze względu na prywatność osoby fizycznej).

¹¹ Do 5 października 2020 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

¹² Do 5 października 2020 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

¹³ Pismo nr BON.IX.02202.3.5.2019.MD z 5 kwietnia 2019 r. (wpływ 11 kwietnia 2019 r.), w latach 2020-2021 informacje w formie elektronicznej (13 marca 2020 r. na 2020 r. i 3 grudnia 2020 r. na 2021 r.).

¹⁴ <https://bip.kielce.uw.gov.pl/bip/ogloszenia/ogloszenia-inne/31968/NaborwnioskowwramachprogramuOpieka-wytchnieniowa-edycja2020.pdf> (16 marca 2020 r.) i <https://bip.kielce.uw.gov.pl/bip/ogloszenia/ogloszenia-inne/17505,Program-quotOpieka-wytchnieniowaquot-edycja-2021-nabor-wnioskow.html?> (11 grudnia 2020 r.).

¹⁵ <https://www.kielce.uw.gov.pl/pl/biuro-prasowe/komunikaty/15190,Program-quotOpieka-wytchnieniowaquot-nabor-wnioskow.html> (11 kwietnia 2019 r.).

Informacje te publikowano niezwłocznie, tj. w czasie od jednego do trzech dni od otrzymania oficjalnego pisma z Ministerstwa w tej sprawie. ŚUW przekazywał także wszystkim wójtom/burmistrzom/prezydentom oraz starostom z terenu województwa świętokrzyskiego drogą elektroniczną pisma dotyczące ogólnej charakterystyki Programu, terminów i miejsc składania wniosków oraz warunków przystąpienia do Programu¹⁶.

(akta kontroli str. 99-123)

W Urzędzie udzielano jst informacji na temat Programu. Jak wynika z wyjaśnień przedstawionych przez zastępcę dyrektora WPSZ, najwięcej pytań i wątpliwości dotyczących Programu pojawiało się w okresie prowadzenia naboru. W tym czasie odpowiadano na pytania (w sprawach tych było do dziesięciu telefonów dziennie) oraz formułowano pisma do Ministerstwa lub bezpośrednio do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych (dalej: BON), dotyczące napotkanych wątpliwości. Ogółem przesłano osiem pism z ok. 25 pytaniami dotyczącymi Programu. Na wszystkie uzyskano odpowiedź z BON. Wątpliwości dotyczyły m.in.:

- zagadnień prawnych związanych z realizacją Programu (np. trudności w określeniu podstawy prawnej wydawanych decyzji, wątpliwości co do konieczności przyznawania tych świadczeń na drodze decyzji administracyjnych, funkcjonowania placówek opieki wytchnieniowej dziennej i całodobowej, trybu uchylania decyzji przydzielających inny rodzaj wsparcia, z którego korzystały poprzednio osoby objęte Programem, kwalifikacji osób świadczących opiekę wytchnieniową, standardów ośrodków realizujących to wsparcie);
- organizacyjnych (np. kwalifikowania osób do Programu – wątpliwości dotyczyły osób ze spektrum autyzmu, z zaburzeniami psychicznymi, możliwości włączenia do Programu dzieci objętych wsparciem w ramach Programu „Za życiem”, realizacji różnych rodzajów wsparcia);
- finansowych (możliwość uzyskania 80% finansowania zadań w ramach Programu, zrezygnowania z części realizowanego zadania przez gminę lub zwiększenia środków na niektóre zadania, przesunięcia środków pomiędzy poszczególnymi modułami Programu).

Urząd udzielał odpowiedzi pisemnych, pocztą elektroniczną i telefonicznie w sprawie wątpliwości zgłaszanych przez jst.

Podejmowano także działania o charakterze promocyjno-informacyjnym w celu upowszechnia wiedzy o Programie, m.in. założenia Programu przedstawiono kierownikom ośrodków pomocy społecznej w województwie w ramach spotkania Świętokrzyskiego Forum Pomocy Społecznej (18 kwietnia 2019 r.)¹⁷. Wojewoda informował także o Programie w mediach lokalnych (Radio Kielce, TVP Regionalna)¹⁸ oraz na stronie internetowej ŚUW. W lutym 2020 r. w zorganizowano konferencję, w której wzięli udział m.in. Wiceminister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, świętokrzyscy parlamentarzyści, samorządowcy i przedstawiciele oświaty. Tematem spotkania była sytuacja osób niepełnosprawnych oraz programy finansowane z Funduszu Solidarnościowego. We wrześniu 2021 r. Dyrektor WPSZ przedstawiła uczestnikom Świętokrzyskiego Forum Pomocy Społecznej ogólną charakterystykę programów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego, w tym zasady sporządzania wniosków o wsparcie.

(akta kontroli str. 124-167)

¹⁶ Pisma PSZ.I.3111.46.2019 z 11 kwietnia 2019 r.; PSZ.I.946.2.4.2020 z 16 marca 2020 r.; PSZ.I.946.2.4.2020 z 7 grudnia 2021 r.

¹⁷ Członkami Świętokrzyskiego Forum Pomocy Społecznej są dyrektorzy oraz kierownicy ośrodków pomocy społecznej oraz centrów pomocy rodzinie z województwa świętokrzyskiego.

¹⁸ Audycje emitowane 5 lutego 2020 r., 18 marca 2020 r., 9 lipca 2020 r., 14 lipca 2020 r.

Urząd przekazywał także informacje o zmianach wprowadzanych w Programie. Dotyczyły one aktualizacji terminów składania wniosków, możliwości sfinansowania środków ochrony osobistej w ramach środków Programu, a także przypomnienia o konieczności zamieszczania logo Ministerstwa na wszystkich dokumentach związanych z realizacją Programu.

(akta kontroli str. 168-174)

1.2. W latach 2019-2021 wnioski o wsparcie finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach Programu złożyło odpowiednio 11, 19 i 31 jst, tj.:

- w 2019 r. Kielce (jako gmina i powiat), dwie gminy miejskie (Ostrowiec Świętokrzyski i Sandomierz); dwie gminy miejsko-wiejskie (Jędrzejów, Szydłów) oraz pięć gmin wiejskich (Bieliny, Strawczyn, Górnio, Tarłów, Bodzechów¹⁹);
- w 2020 r. Kielce (jako gmina i powiat), jedna gmina miejska (Ostrowiec Świętokrzyski); siedem gmin miejsko-wiejskich (Jędrzejów, Szydłów, Chęciny, Pacanów, Bodzentyn, Klimontów, Małogoszcz²⁰) oraz dziewięć gmin wiejskich (Bieliny, Strawczyn, Górnio, Tarłów, Bodzechów, Krasocin, Łoniów, Samborzec, Pierzchnica);
- w 2021 r. Kielce (jako gmina i powiat) oraz powiaty opatowski, kielecki (ziemski) i skarżyski; dwie gminy miejskie (Ostrowiec Świętokrzyski i Sandomierz); 11 gmin miejsko-wiejskich (Jędrzejów, Szydłów, Chęciny, Pacanów, Bodzentyn, Małogoszcz, Radoszyce, Klimontów, Morawica, Stąporków, Końskie²¹) oraz 13 gmin wiejskich (Bieliny, Strawczyn, Górnio, Tarłów, Bodzechów, Krasocin, Łoniów, Samborzec, Pierzchnica, Zagnańsk, Mniów, Nowa Słupia, Piekoszów).

W latach tych obserwowano wzrastające zainteresowanie organizacją opieki wytnieniowej. W 2021 r. planowano zorganizować takie wsparcie w 27 gminach (26% gmin województwa świętokrzyskiego) i czterech powiatach (31%).

Wszystkie gminy wnioskowały o środki na świadczenie opieki wytnieniowej w formie pobytu dziennego²² dla członków rodzin lub bezpośrednich opiekunów dzieci i osób dorosłych uprawnionych do udziału w Programie (moduł I). O dofinansowanie pobytu całodobowego w placówkach wnioskowały w 2019 r. i 2020 r. dwie gminy; w 2021 r. – trzy gminy i jeden powiat (moduł II). Opiekę specjalistyczną dla opiekunów i rodzin osób niepełnosprawnych (moduł III) planował zapewnić w 2019 r. i 2020 r. jeden powiat, a w 2021 r. – cztery.

Samorządy wnioskowały także o środki na pokrycie kosztów związanych z obsługą Programu.

(akta kontroli str. 175-498)

Wnioski dotyczące realizacji Programu na 2019 r. (14 wniosków przedstawionych przez 10 gmin i jeden powiat) zostały złożone do ŚUW terminowo (do 30 kwietnia 2019 r.) i w formie zgodnej ze wzorem, stanowiącym załącznik do Programu.

Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora WPSZ, ocena wniosków była przeprowadzona przez zespół pracowników WPSZ (komisja ta nie była formalnie powołana). Pracom tego zespołu przewodniczyła Dyktor WPSZ, a w jego skład wchodziło dwóch pracowników OBPS. Z pracy zespołu sporządzono notatkę, z której wynikało, że wnioski zawierały uchybienia, które zostały wyjaśnione i uzupełnione na etapie weryfikacji przez pracowników Urzędu, po konsultacji z pracownikiem Ministerstwa, oraz że żaden wniosek nie został odrzucony.

¹⁹ Ostatecznie zrezygnował – informacja przekazana pismem z 13 maja 2019 r.

²⁰ Niezakwalifikowana do wsparcia.

²¹ Rezygnacja z przyjęcia środków PS.VI.4140.1.2021 z 9 marca 2021 r.

²² W 2019 r. realizowanego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, ośrodka wsparcia i domu pomocy społecznej, w latach 2020-2021 także w innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu, które otrzyma pozytywną opinię gminy / powiatu.

(akta kontroli str. 175-188, 499-502)

Szczegółowe badanie wszystkich wniosków (z edycji 2019) wykazało, że w dziewięciu przypadkach zawierały one uchybienia, które dotyczyły: niewłaściwie wyliczonej kwoty środków na obsługę Programu (sześć wniosków)²³ i/lub wykazania, że wszystkie przewidywane godziny realizowane w ramach Programu będą sfinansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego, podczas gdy powinno być wskazane tylko 80% tych godzin (dziewięć wniosków)²⁴. Wnioski złożone przez gminę Bodzechów zawierały dodatkowo niespójne dane dotyczące liczby osób i liczby godzin opieki wytchnieniowej.

We wnioskach nie przekraczano limitów kosztów oraz wymiaru wsparcia, określonych w Programie²⁵. Planowany koszt jednej godziny usług opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego wynosił od 19,15 zł do 30 zł; w ramach pobytu całodobowego we wszystkich wnioskach wynosił 180 zł, w przypadku świadczenia usług specjalistycznych dla rodzin/opiekunów osób niepełnosprawnych został określony w jedynym złożonym wniosku na 29,20 zł za godzinę. Na wnioskach znajdowały się adnotacje ołówkiem, wskazujące na przeprowadzenie ich weryfikacji.

Przed ustaleniem ostatecznej liczby samorządów rekomendowanych do udziału w Programie wójt gminy Bodzechów złożył rezygnację z udziału w Programie. Jako przyczynę podano *brak osób, które posiadają kwalifikacje uprawniające do świadczenia specjalistycznych usług*.

(akta kontroli str. 175-188, 503-508)

Dyrektor WPSZ wyjaśniła: *W toku oceny weryfikowano: kompletność wniosku, terminowość złożenia wniosku, czy wniosek został podpisany przez osobę upoważnioną (Wójta/Burmistrza/Prezydenta), celowość wniosku, spójność danych, poprawność rachunkową, zgodność wniosku z wymaganiami Programu oraz właściwość naliczeń. W prawie wszystkich wnioskach niewłaściwie wskazano dane w kolumnie 9. Powinny tam znaleźć się liczby wynikające z wyliczenia kolumna 8*80%. Niektóre gminy w kolumnie 8 i 9 wykazały tą samą ilość godzin, dlatego tutaj Wydział przyjął ten sposób wykazania danych za poprawny. Komisja rozpatrująca wnioski zgodnie z wytycznymi zawartymi w Programie samodzielnie obliczyła kwotę przysługującą gminie na koszty zadania. Z uwagi na krótki czas składania wniosków oraz ich weryfikację telefonicznie uzgadniano poprawki, które zostały naniesione ołówkiem. W związku z nieznaczącymi błędami w stosunku do całości wniosku nie zobowiązano wnioskodawców do złożenia poprawionych wniosków gdyż Program nie przewidywał procedury poprawienia wniosków.*

(akta kontroli str. 499-501)

W 2020 r. wydłużono termin składania wniosków do 29 kwietnia 2020 r. (decydowała data wpływu)²⁶. W tym terminie wpłynęły wnioski złożone przez 18 gmin i jeden powiat.

(akta kontroli str. 109-110, 189-211, 509-513)

²³ Złożonych przez gminy: Kielce, Szydłów i Sandomierz.

²⁴ Złożonych przez gminy: Tarłów, Bodzechów, Bieliny, Górnio, Sandomierz, Jędrzejów.

²⁵ W przypadku świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, koszt jednej godziny nie powinien przekroczyć 30 zł, ośrodka wsparcia, domu pomocy społecznej - jako zorganizowanie usługi – koszt jednej godziny nie powinien przekroczyć 20 zł. W przypadku świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w formie poradnictwa psychologicznego lub terapeutycznego oraz nauki w zakresie pielęgnacji / rehabilitacji i dietytyki, koszt jednej godziny nie powinien przekroczyć 40 zł. W przypadku świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytowej całodobowej koszt 1 dnia pobytu całodobowego nie powinien przekroczyć 180 zł. Limit 14 dni dla opieki wytchnieniowej w formie pobytu całodobowego oraz limit 240 godzin dla opieki wytchnieniowej w formach, o których mowa w module I i III, dla członka rodziny lub opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad dzieckiem / osobą niepełnosprawną.

²⁶ W Programie termin wyznaczono na 3 kwietnia, później przedłużono czas na składanie wniosków do 22 kwietnia, a następnie do 29 kwietnia.

Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora WPSZ wynika, że oceny wniosków na 2020 r. dokonywał zespół pracowników WPSZ, powiększony w stosunku do składu z 2019 r. o jedną osobę. Nie dokumentowano prac tego zespołu. Z analizy wniosków wynika, że jeden wniosek (przedstawiony przez gminę Szydłów) został wysłany do poprawy (z uwagi na błędy rachunkowe). Jeden wniosek (złożony przez gminę Małogoszcz) odrzucono, co uzasadniono w piśmie skierowanym przez Dyrektora WPSZ do wnioskodawcy. Wskazano tam, że wniosek dotyczył poprawy świadczenia usług opiekuńczych dla dzieci do lat 16, a w szczególności specjalistycznych usług opiekuńczych (leczenia, edukacji i rehabilitacji), tak więc nie mógł być sfinansowany w ramach Programu.

(akta kontroli str. 212-213, 499-501)

Szczegółowe badanie wszystkich wniosków (z edycji 2020) nie wykazało błędów. We wnioskach nie przekroczono limitów określonych w Programie²⁷, planowany koszt jednej godziny usług opieki wychowawczej w formie pobytu dziennego wynosił od 24 zł do 44 zł, w ramach pobytu całodobowego od 180 zł do 200 zł za dobę, usług specjalistycznego poradnictwa 70 zł za godzinę (jeden wniosek). Jedna gmina (Chęciny) nie wnioskowała o środki na obsługę Programu.

(akta kontroli str. 189-211)

Gmina Ostrowiec Świętokrzyski uzyskała zgodę na modyfikację wniosku, co uzasadniano mniejszym niż planowano zainteresowaniem Programem wśród rodziców dzieci niepełnosprawnych (środki przesunięto na opiekę osób dorosłych)²⁸. Gmina Kielce także uzyskała zgodę na przesunięcie części środków przeznaczonych pierwotnie na opiekę całodobową i specjalistyczne poradnictwo na opiekę w formie dziennej (zmianę uzasadniano epidemią Covid-19)²⁹.

(akta kontroli str. 515-528)

Określony na 31 grudnia 2020 r. termin nadsyłania wniosków wydłużono do 8 stycznia 2021 r.³⁰ W tym terminie wpłynęły wnioski 27 gmin i czterech powiatów. Dyrektor WPSZ powołała komisję ds. oceny wniosków konkursowych w ramach Funduszu Solidarnościowego³¹. W skład tej komisji wchodziło trzech pracowników OBPS oraz pracownik Oddziału Nadzoru Nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego WPSZ. Członkowie Komisji złożyli oświadczenia o spełnieniu warunków do obiektywnej oceny oraz o zachowaniu poufności informacji. Z prac Komisji sporządzono protokół, z którego wynika, że komisja dokonywała oceny wniosków w sposób zgodny z określonym w Programie, tj. z wykorzystaniem formularza pn. *Karta oceny wniosku gminy/powiatu na środki finansowe w ramach Programu Opieka wychowawcza*, stanowiącego załącznik nr 11 do Programu, oraz informacji zamieszczonych w zestawieniach/informacjach opisowych przesłanych przez wnioskodawców, dotyczących:

- kalkulacji przewidywanych kosztów realizacji zadania, zawierającej: koszt opieki wychowawczej w formie pobytu dziennego, całodobowego oraz wsparcia specjalistycznego rodzin/opiekunów osób niepełnosprawnych (z podaniem liczby osób, godzin i stawki godzinowej),
- informacji dotyczących doświadczenia wnioskodawcy, kwalifikacji kadry, zakresu rzeczowego zadania oraz jego zakresu oddziaływania i dostępności dla odbiorców.

²⁷ Określonego na maksymalnie 240 godzin dla opieki wychowawczej świadczonej w ramach pobytu dziennego; 14 dni dla opieki wychowawczej świadczonej w ramach pobytu całodobowego oraz 40 godzin dla opieki wychowawczej świadczonej poprzez możliwość skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.

²⁸ Pismo z 18 września 2020 r., zgoda ŚUW z 29 września 2020 r.

²⁹ Pismo z 12 października 2020 r., zgoda ŚUW z 16 października 2020 r.

³⁰ Komunikat Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 23 grudnia 2020 r.

³¹ Ustalenie wewnętrzne Nr 1/2021 z 14 stycznia 2021 r.

Prace komisji zostały poprzedzone wstępną weryfikacją wniosków, w wyniku której ujawniono błędy formalne we wnioskach złożonych przez siedem gmin i dwa powiaty³². Do wnioskodawców tych wysłano (12 i 13 stycznia 2021 r.) wezwania do uzupełnienia lub poprawy wniosków. Wnioski zostały poprawione.

W wyniku oceny dokonanej przez komisję (w dniach 19-21 stycznia 2021 r.) wszystkie wnioski zostały ocenione pozytywnie i uzyskały rekomendację do udziału w Programie, przy czym 18 wniosków uzyskało maksymalną liczbę punktów (17), a pozostałe jeden punkt mniej (wynikało to z mniejszego doświadczenia wnioskodawców w realizacji opieki wytchnieniowej). Komisja obradowała jeszcze 9 marca 2021 r., gdyż gmina Końskie³³ zrezygnowała z udziału w Programie. Podjęto decyzję o przekazaniu uzyskanych środków miastu Kielce.

We wnioskach nie przekroczono limitów określonych w Programie³⁴. Planowany koszt jednej godziny usług opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego wynosił od 24 zł do 40 zł, w ramach pobytu całodobowego od 500 do 600 zł za dobę (osoby dorosłe), usług specjalistycznego poradnictwa 100 zł za godzinę.

(akta kontroli str. 212-512, 529-615, 621)

Do 30 września 2021 r. cztery gminy uzyskały zgodę na modyfikację złożonych wniosków. Dotyczyło to: miasta Kielce (w uzasadnieniu wskazano na niewykorzystanie środków zaplanowanych na specjalistyczne poradnictwo oraz wyraźne braki dotyczące finansowania pobytu całodobowego), gminy Ostrowiec Świętokrzyski (nie wykorzystano limitu 240 godzin opieki dziennej i wnioskowano o możliwość objęcia wsparciem większej liczby niepełnosprawnych oraz o przesunięcie kwot do innych form wsparcia), gminy Klimontów (liczba osób objętych wsparciem nie uległa zmianie, natomiast zamiast planowanych trzech osób dorosłych, wsparciem objęto dwie osoby dorosłe i jedno dziecko) i gminy Morawica (w związku z prośbą rodziców zmodyfikowano miejsce świadczenia usług pobytu całodobowego dla jednego z dwojga dzieci objętych wsparciem)³⁵.

(akta kontroli str. 357-367, 426-432, 471-479, 616-620)

Terminy przekazywania do Ministerstwa wniosków o środki finansowe wraz z listą rekomendowanych gmin i powiatów do udzielenia wsparcia w ramach Programu ustalone były na: 17 maja 2019 r.; 13 maja 2020 r. (pierwotnie termin został ustalony na 17 kwietnia, potem na 6 maja 2020 r.), 29 stycznia 2021 r. (pierwotny termin 20 stycznia 2021 r.).

Wojewoda Świętokrzyski przekazał do Ministerstwa wnioski o środki finansowe na poszczególne lata realizacji Programu wraz z listą rekomendowanych gmin i powiatów do udzielenia wsparcia w terminach określonych w umowach zawartych z Ministrem (tj. 17 maja 2019 r., 12 maja 2020 r.³⁶ i 29 stycznia 2021 r.³⁷)

³² Dotyczyło to wniosków powiatów skarżyskiego i kieleckiego oraz gmin: Nowa Słupia, Stąporków, Bodzechów, Zagnańsk, Pacanów, Klimontów, Jędrzejów.

³³ Pismo z 5 marca 2021 r. Jako powód rezygnacji podano problemy kadrowe.

³⁴ Limit 240 godzin dla usługi opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego; 14 dni dla usługi opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu całodobowego, 20 godzin dla usługi opieki wytchnieniowej świadczonej poprzez możliwość skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa. Koszty związane z realizacją usług opieki wytchnieniowej ponoszone przez gminę/powiat: w ramach pobytu dziennego nie mogą być wyższe niż 40 zł za godzinę realizacji opieki dziennej, w ramach pobytu całodobowego nie więcej niż 600 zł za dobę; w ramach specjalistycznego poradnictwa oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/ rehabilitacji/dietetyki nie więcej niż 100 zł za godzinę realizacji usług, bez względu na liczbą osób w grupie.

³⁵ Wojewoda wyraził zgodę na zmiany pismami z 31 maja 2021 r.; 15 czerwca 2021 r.; 28 lipca 2021 r.; 24 września 2021 r.

³⁶ W dniu 20 maja 2020 r. przesłano ponownie wniosek (zmodyfikowany zgodnie z wytycznymi Ministerstwa), który 21 maja 2020 r. uzupełniono o listę rekomendowanych gmin.

³⁷ Przesłano wniosek korygujący 8 lutego 2021 r. (w poprzednio przesłanym wniosku zamieszczono błędne dane dotyczące modułu III) oraz zaktualizowano 10 marca 2021 r. z uwagi na zmniejszenie puli środków przyznanych na realizację Programu w województwie; wniosek ten był również korygowany (błędnie wskazano liczbę dni opieki całodobowej dla powiatu opatowskiego) 31 marca 2021 r.

W sprawie składanych korekt Dyrektor WPSZ wyjaśniła: W dniu 8 lutego 2021 r. Wojewoda Świętokrzyski dokonał korekty powyższego wniosku [z 29 stycznia 2021 r.] ze względu na błędne wprowadzone wyliczenia w przypadku dwóch jednostek ubiegających się o środki z Programu. Nadmienić należy, że do Wojewody wpłynęło ogółem 31 wniosków, z czego prawie połowa z nich wymagała poprawy. W związku z czym jednostki te zostały wezwane do złożenia uzupełnień. Przy wprowadzaniu danych na listę rekomendowanych wniosków nastąpiła omyłka pisarska i wprowadzono kwoty z pierwszych błędnie sporządzonych przez jednostki wniosków. Należało więc dokonać korekty wniosku. Korekta z dnia 10 marca 2021 r. związana była z zaakceptowaniem przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej listy rekomendowanych wniosków w ramach Programu „Opieka wytnieniowa” – edycja 2021 na kwotę niższą, niż w złożonym przez Wojewodę wniosku. Zgodnie z przesłanym do tut. Urzędu pismem należało dokonać aktualizacji wniosku na kwotę odpowiadającą wysokości przyznanych dla województwa środków. Wniosek na środki finansowe z programu „Opieka wytnieniowa - edycja 2021 r.” składa się z czterech załączników. Korekta złożona w dniu 31 marca 2021 r. dotyczyła załącznika nr 3, tj. Listy rekomendowanych gmin/powiatów, których wnioski zostały zakwalifikowane do programu i polegała na skorygowaniu kolumn dotyczących „Planowanej liczby osób, które skorzystają z usług opieki wytnieniowej w ramach programu”, a także „Planowanej liczby godzin usług dni opieki wytnieniowej”. Korekta dotyczyła pięciu jednostek samorządu terytorialnego, którym zostały przyznane mniejsze środki finansowe, ze względu na dokonaną wcześniej aktualizację wniosku.

(akta kontroli str. 1224-1227)

W 2019 r. rekomendowano do udziału w Programie dziewięć gmin i jeden powiat, ogólna kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła 155,9 tys. zł (w tym 15,4 tys. zł na koszty obsługi Programu). Pomocą miało być objętych 121 osób dorosłych, 54 dzieci oraz 93 członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad ww. osobami. Zaplanowano realizację 66 662 godzin opieki wytnieniowej.

W 2020 r. rekomendowano wnioski 17 gmin i jednego miasta na prawach powiatu. Ogólna kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła 1707,3 tys. zł (w tym 16,8 tys. zł na koszty obsługi Programu). Pomocą miały być objęte 202 osoby dorosłe, 36 dzieci oraz 220 członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad ww. osobami. Zaplanowano realizację 66 677 godzin opieki wytnieniowej.

W 2021 r. Wojewoda rekomendował wnioski złożone przez 27 gmin i cztery powiaty. Ogólna kwota wnioskowanego dofinansowania wynosiła 9778,9 tys. zł, jednak na skutek ogólnopolskiego ograniczenia kwot przyznanych na finansowanie opieki wytnieniowej została ona zmniejszona o 25% do wysokości 7334,2 tys. zł³⁸. Biorąc pod uwagę to zmniejszenie oraz rezygnację jednej gminy (wstępnie rekomendowanej do udziału), dokonano ponownej analizy przydzielonych środków i wysokości udzielonego wsparcia.

W wyniku tej analizy rekomendowano zmniejszenie środków dla następujących jst:

- gminie Kielce zmniejszono środki o 481,9 tys. zł, tj. o 10% wnioskowanych środków, co skutkowało zmniejszeniem liczby dni pobytu całodobowego o 75% i liczby godzin opieki w formie dziennej o 5%;

³⁸ Województwo świętokrzyskie było drugim w Polsce pod względem przyznanych środków beneficjentem Programu (edycja 2021) po województwie mazowieckim, które otrzymało 7631,7 tys. zł.

- gminie Ostrowiec Świętokrzyski zmniejszono środki o 26 tys. zł, tj. o 4% wnioskowanych środków. W wyniku zmniejszenia środków obniżeniu uległa liczba godzin opieki o 14%;
- gminie Mniów zmniejszono środki o 30,4 tys. zł, tj. o 28% wnioskowanych środków, co skutkowało zmniejszeniem liczby dni pobytu całodobowego o 52%;
- dla powiatu opatowskiego zmniejszono środki o 1629,2 tys. zł, tj. o 78% wnioskowanych. W wyniku zmniejszenia środków obniżeniu uległa o 95% liczba dni pobytu całodobowego osób dorosłych i dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności;
- dla powiatu kieleckiego (ziemskiego) zmniejszono środki o 18,5 tys. zł, tj. o 12% wnioskowanych środków, przez co planowana liczba godzin usług w formie specjalistycznego poradnictwa została zredukowana o 65%;
- dla powiatu kieleckiego (grodzkiego) zmniejszono środki o 23,4 tys. zł, tj. o 7% wnioskowanych, przez co planowana liczba godzin usług w formie specjalistycznego poradnictwa została zredukowana o 7%.

W wyniku tych zmian uległa zmniejszeniu liczba planowanych dni opieki całodobowej z 3514 dni (1918 dla dorosłych i 1596 dla dzieci) do 390 dni (292 dla dorosłych i 98 dla dzieci). Koszt tych usług wyniósł 133,8 tys. zł, przy zaplanowanym pierwotnie 2036,8 tys. zł.

Realizacja usług opieki całodobowej w 2021 r. wskazuje, że pomimo zmniejszenia nie były one świadczone w zaplanowanym wymiarze.

(akta kontroli str. 503-505, 622-683)

Dyrektor WPSZ wyjaśniła: po otrzymaniu zmniejszonej kwoty niż wnioskowana dla województwa w ramach w/w Programu zespół pracowników ds. oceny wniosków po ponownej analizie wniosków podjął decyzję o zmniejszeniu środków biorąc pod uwagę kwotę środków wykorzystanych w latach ubiegłych oraz doświadczenie realizatora zadania. Proporcjonalne zmniejszenie środków zdaniem zespołu oceniającego wnioski byłoby niekorzystne. Biorąc pod uwagę wykonanie z poprzednich lat, gdzie w 2019 roku tylko dwie gminy wnioskowały o środki finansowe w pobycie całodobowym, jednak nie realizowały tego zadania. W 2020 r. jedna gmina wnioskowała o środki finansowe w pobycie całodobowym, a wykorzystane w bardzo małym procencie co przekonuje o słuszności podjętych decyzji przez zespół oceniający wnioski. Zespół oceniający zmniejszając środki z pobytu całodobowego kierował się wykorzystaniem środków finansowych w poprzednich latach.

(akta kontroli str. 1184-1186)

W latach 2019-2021 Wojewoda informował gminy i powiaty o przyznaniu środków oraz o obowiązku i terminie złożenia oświadczenia o przyjęciu lub rezygnacji ze środków przyznanych w ramach Programów, oraz umieszczał na stronie internetowej Urzędu oraz w BIP ogłoszenia o wynikach przydziału środków finansowych na dofinansowanie Programu w ramach Funduszu Solidarnościowego³⁹.

(akta kontroli str. 116-117, 684-704)

1.3. Zgodnie z art. 13 ust. 9 ustawy o Funduszu Solidarnościowym, Wojewoda zawarł w latach 2019-2021 umowy w sprawie przekazania środków na organizację przez powiaty i gminy opieki wytchnieniowej. Umowy na kolejne lata zostały podpisane odpowiednio: 14 czerwca 2019 r., 14 lipca 2020 r. i 13 maja 2021 r. Przed podpisaniem umów wszystkie jst złożyły oświadczenia w sprawie przyjęcia środków finansowych na realizację Programu.

³⁹ Do 21 grudnia 2019 r. Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

W 2019 r. termin zawarcia umów z jst został określony w komunikacie Ministra z dnia 11 czerwca 2019 r. (28 dni od zatwierdzenia listy przez Ministra, tj. do 28 czerwca 2019 r.), a w 2020 i 2021 r. termin zawarcia umów z jst to 30 dni od podpisania umowy z Ministrem przez wojewodę. W latach 2019-2021 umowy pomiędzy Ministrem a Wojewodą Świętokrzyskim na kolejne lata zostały zawarte 28 czerwca 2019 r., 22 czerwca 2020 r. i 27 kwietnia 2021 r. Biorąc pod uwagę powyższe Wojewoda Świętokrzyski zawarł umowy z jst w obowiązujących terminach.

Wzory umów konsultowane były z Wydziałem Prawnym, Nadzoru i Kontroli ŚUW. W wyniku szczegółowej analizy wszystkich umów ustalono, że zawierały one wszystkie elementy wskazane w art. 13 ust. 10 ustawy o Funduszu Solidarnościowym.

W umowach określono ogólny koszt realizacji zadań (bez podziału na moduły), a wypłata środków miała nastąpić w trzech transzach⁴⁰. Umowy te były najczęściej podpisywane przez wójtów/burmistrzów/prezydentów miast oraz starostów przy kontrasygnacie skarbników, lub przez osoby upoważnione.

Umowy zawierały także postanowienia dotyczące obowiązków i uprawnień informacyjnych, przetwarzania danych osobowych, dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej oraz monitorowania realizacji umowy. W umowach dotyczących edycji 2020 i 2021 wskazano także przedstawicieli stron do kontaktów. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiła sytuacja rozwiązania umowy o realizację Programu.

(akta kontroli str. 705-763, 823-846,
855-894, 1005, 1062, 1187)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na niezamieszczeniu przez ŚUW na stronie internetowej BIP informacji o naborze do Programu – edycja 2019 r., pomimo obowiązku wynikającego z art. 13 ust. 3 ustawy o Funduszu Solidarnościowym.

(akta kontroli str. 116-117)

Dyrektor WPSZ wyjaśniła: *w czasie kiedy rozpoczął się konkurs ofert do Programu „Opieka wytnieniowa – edycja 2019” w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia trwał nabór na stanowisko do spraw związanych z realizacją programów rządowych z Funduszu Solidarnościowego. Pracownik do realizacji powyższych zadań został zatrudniony od 20 maja 2019 r. W związku z tym, nabór do Programu przeprowadzili pracownicy zatrudnieni w Oddziale Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej realizujący inne zadania z zakresu pomocy społecznej. Ponadto w minionym okresie Oddział ten borykał się z brakami kadrowymi wynikającymi z nieobecności kierownika oddziału przebywającego na długotrwałym zwolnieniu lekarskim. Nadmiar pracy pracowników Oddziału wpłynął na niedopatrzenie w braku publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej ŚUW informacji o naborze. Jednocześnie nadmieniam, że informacja o naborze do Programu „Opieka wytnieniowa – edycja 2019” została zamieszczona na głównej stronie internetowej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz rozesłana do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego i Ośrodków Pomocy Społecznej województwa świętokrzyskiego.*

(akta kontroli str. 1190)

NIK odstępuje od formułowania w tym zakresie wniosku pokontrolnego, ponieważ informacje o naborze do Programu na lata 2020 i 2021 zostały zamieszczone w BIP ŚUW.

⁴⁰ W 2019 r. do 30 lipca (50% środków), do 30 września (34%) i 30 listopada (16%). W 2020 r. do 31 lipca (50%), do 18 września (25%) i do 20 listopada (25%). W 2021 r. w terminie 30 dni od podpisania umowy (50%), do 19 lipca (25%) i do 18 października (25%).

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewoda prowadził działania informacyjne dotyczące wsparcia wytchnieniowego realizowanego w ramach Programu, co skutkowało wzrostem zainteresowania jst Programem. Prawdłowo dokonywano naborów wniosków do Programu oraz oceny tych wniosków. Niezwłocznie zawierano prawidłowo skonstruowane umowy z powiatami i gminami w sprawie przekazania środków na realizację Programu. ŚUW nie zamieścił na stronie internetowej BIP informacji o naborze do Programu – edycja 2019 r.

OBSZAR**2. Rozdysponowanie i rozliczenie środków w ramach programów wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych****Opis stanu faktycznego**

2.1. Wojewoda Świętokrzyski nie określił pisemnych procedur prowadzenia monitoringu realizacji umów zawieranych w ramach realizacji Programu.

Monitoring Programu prowadzono poprzez:

- udzielanie telefonicznych oraz pisemnych wyjaśnień jst jako realizatorom zadania;
- informowanie jst o obowiązku zamieszczania w materiałach, w szczególności promocyjnych oraz informacyjnych logo Ministerstwa;
- weryfikację złożonych przez gminy aktualizacji wniosków w ramach Programu oraz udzielanie pisemnej zgody na dokonanie zmian;
- weryfikację i akceptację sprawozdań składanych w ramach rozliczeń zadania;
- dokonywanie kontroli zadania, w celu oceny działalności jednostki kontrolowanej jako realizatora Programu.

W maju 2021 r. Wojewoda Świętokrzyski, na wniosek BON, zebrał dane od uczestników Programu – edycja 2020, dotyczące zrealizowanych usług opieki wytchnieniowej w podziale na grupy wiekowe. Sporządzone zestawienie dotyczyło:

- liczby osób niepełnosprawnych – 362 (poniżej 16 roku życia – 30 osób, od 16 do poniżej 18 – jedna osoba, od 18 do 25 lat – pięć osób, od 26 do 40 lat – 16 osób, od 41 do 59 lat – 39 osób, od 60 do 69 lat – 22 osoby, od 70 do 79 lat – 79 osób, a powyżej 80 lat – 170 osób);
- liczby opiekunów sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, którym przyznane zostały usługi opieki wytchnieniowej – 368 (ze względu na wiek opiekuna; poniżej 16 roku życia – nie wystąpiły takie osoby, od 16 do poniżej 18 – nie wystąpiły takie osoby, od 18 do 25 lat – trzy osoby, od 26 do 40 lat – 44 osoby, od 41 do 59 lat – 131 osób, od 60 do 69 lat – 110 osób, od 70 do 79 lat – 57 osób, a powyżej 80 lat – 23 osoby);
- liczby opiekunów sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, którym przyznane zostały usługi opieki wytchnieniowej w odniesieniu do wieku osoby niepełnosprawnej – 368 (poniżej 16 roku życia – 33 osoby, od 16 do poniżej 18 – dwie osoby, od 18 do 25 lat – pięć osób, od 26 do 40 lat – 15 osób, od 41 do 59 lat – 41 osób, od 60 do 69 lat – 23 osoby, od 70 do 79 lat – 79 osób, a powyżej 80 lat – 170 osób).

(akta kontroli str. 962-1004, 1195)

Zgodnie z zawartymi przez Wojewodę Świętokrzyskiego umowami jst zobowiązały się do sporządzenia i złożenia Wojewodzie sprawozdania z realizacji Programu – edycja 2019 r. do 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadań objętych programem, tj. do 30 stycznia 2020 r. Wszystkie sprawozdania wpłynęły w terminie.

Jst uczestniczące w Programie – edycja 2020, na podstawie zawartych umów, zobowiązane były do sporządzenia i przekazania Wojewodzie Świętokrzyskiemu zestawienia z realizacji Programu w terminie do 15 stycznia 2021 r. oraz sprawozdania końcowego do 30 stycznia 2021 r. Wzory zestawienia i sprawozdania końcowego stanowiły załączniki do Programu. Spośród 18 jst (w tym Kielce jako

gmina i jako powiat grodzki) zestawienia w obowiązującym terminie złożyło 13. Pozostałe pięć⁴¹ przekazało zestawienia w czasie od czterech do 14 dni po terminie. Wszystkie jst uczestniczące w Programie – edycja 2020 sprawozdania końcowe złożyły w obowiązującym terminie. Uczestnicy Programu – edycja 2020 składali Wojewodzie Świętokrzyskiemu równocześnie zestawienia i sprawozdania końcowe.

(akta kontroli str. 1005-1128)

Dyrektor WPSZ wyjaśniła: *pismem z dnia 5 stycznia 2021 r. (...) jednostki samorządu terytorialnego zostały wezwane do niezwłocznego przekazania w terminie do dnia 15 stycznia 2021 r., zestawienia z realizacji Programu „Opieka wytnieniowa” – edycja 2020 oraz rocznego sprawozdania. Zgodnie z załączonym pismem jednostki samorządu terytorialnego miały możliwość przysłania zestawień oraz sprawozdań za pomocą platformy e-PUAP lub przesłać listem poleconym na Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach oraz przesłać e-mail na adres wskazany w piśmie do pracownika zajmującego się w/w Programem. Z gminami, które przekazały zestawienie z realizacji Programu po wyznaczonym terminie były prowadzone rozmowy telefoniczne na temat błędów występujących w zestawieniach. Ostatecznie zgodnie z § 7 ust. 2 umów w sprawie wysokości i trybu przekazania w 2020 r. środków Funduszu Solidarnościowego na realizację zadań w ramach Programu „Opieka wytnieniowa” – edycja 2020 wszystkie jednostki samorządu terytorialnego sporządziły i przekazały Wojewodzie sprawozdania końcowe z realizacji Programu w wyznaczonym terminie.*

(akta kontroli str. 1191)

Nie wystąpiły przypadki rozwiązania umów w związku z niezastosowaniem się gmin lub powiatów do wezwania do złożenia lub uzupełnienia sprawozdań.

(akta kontroli str. 1129)

Sprawozdania i zestawienia z realizacji Programu – edycja 2019 i edycja 2020 były weryfikowane przez pracowników WPSZ, a następnie akceptowane przez Dyrektora WPSZ.

(akta kontroli str. 1005-1128)

Dyrektor WPSZ odnośnie błędów w sprawozdaniach składanych przez jst, wyjaśniła: *Pismem z dnia 10 lutego 2020 r. (...) wezwano Gminę Kielce oraz Powiat Kielce do złożenia poprawnego sprawozdania w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Natomiast ze względu, iż wszystkie przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego sprawozdania wymagały korekty, wybrano szybki kontakt i wzywano telefonicznie do poprawy sprawozdań. W 2019 r. wszystkie jednostki składały korekty sprawozdań, tj. gmina Kielce, powiat grodzki Kielce, gmina Jędrzejów, gmina Bieliny, gmina Strawczyn, gmina Górnio, gmina Ostrowiec Świętokrzyski, gmina Tarłów, gmina Szydłów, gmina Sandomierz. Najczęstszymi błędami w sprawozdaniach z realizacji Programu „Opieka wytnieniowa” – edycja 2019 były:*

- błędnie wskazany koszt obsługi programu, tj. kol. 18 w sprawozdaniu,
- w kol. 9 wpisywano łączną liczbę godzin usług opieki wytnieniowej w roku 2019, a winno być ogółem liczba godzin usług opieki wytnieniowej świadczonych w 2019 roku, których koszt został dofinansowany z Programu.

W 2020 r. 11 jednostek składało korekty sprawozdań tj. gmina Łoniów, gmina Bodzechów, gmina Strawczyn, gmina Ostrowiec Świętokrzyski, gmina Krasocin, gmina Samborzec, gmina Pacanów, gmina Bodzentyn, gmina Pierzchnica, gmina Kielce, powiat grodzki Kielce.

⁴¹ Gminy: Bodzechów, Łoniów, Pacanów, Pierzchnica i Tarłów.

Najczęstszymi błędami w sprawozdaniach z realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 były:

- błędnie wskazany koszt obsługi programu, tj. kol. 16 w sprawozdaniu,
- w kol. 15 wpisywano ogółem całkowity koszt świadczenia usług opieki wytchnieniowej, a winno być ogółem kwota środków z Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na dofinansowanie usług opieki wytchnieniowej.

Z wszystkimi jednostkami, które składały korekty były prowadzone rozmowy telefoniczne na temat błędów występujących w sprawozdaniu. Ostatecznie zgodnie z § 7 ust. 1 (w 2019 r.)⁴² i § 7 ust. 2 (w 2020 r.)⁴³ umów w sprawie wysokości i trybu przekazania w 2019 i 2020 r. środków Funduszu Solidarnościowego na realizację zadań w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019 i 2020 wszystkie jednostki samorządu terytorialnego sporządziły i przekazały Wojewodzie sprawozdania końcowe z realizacji Programu w wyznaczonym terminie.

(akta kontroli str. 1191-1192)

Wojewoda Świętokrzyski sporządził i przedłożył Ministrowi sprawozdania zbiorcze z realizacji Programu za lata 2019 i 2020 r. w terminach określonych w umowach zawartych z Ministrem na dofinansowanie zadań w ramach Programu – edycja 2019 oraz edycja 2020. Sprawozdania złożono odpowiednio 19 lutego 2020 r. i 1 lutego 2021 r. SUW przekazał 17 lutego 2021 r. korektę sprawozdania za 2020 r. spowodowaną korektami sprawozdań jednostkowych składanych przez jst⁴⁴.

(akta kontroli str. 1130-1153)

W okresie objętym badaniem pracownicy WPSZ przeprowadzili trzy kontrole zadania realizowanego przez gminę w ramach Programu. Dwie kontrole (gminy Tarłów i Bieliny) dotyczyły Programu – edycji 2019 i jedna (gminy Klimontów) – edycji 2020. Zakres kontroli obejmował:

- organizację przez gminę zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴⁵ oraz ustawy o Funduszu Solidarnościowym, ustalenie kto jest realizatorem zadania oraz wywiązywanie się gminy z realizacji Programu oraz zawartej z Wojewodą Świętokrzyskim umowy;
- ocenę prowadzenia postępowania administracyjnego w zakresie przyznawania opieki wytchnieniowej dla osób niepełnosprawnych oraz sprawdzenie wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej.

Pracownicy WPSZ podczas kontroli stwierdzili następujące nieprawidłowości:

- w podstawie prawnej wydanych decyzji nie przywołano ustawy o Funduszu Solidarnościowym (GOPS w Bielinach i GOPS w Tarłowie);
- w uzasadnieniu decyzji nie poinformowano strony o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności ze względu na ważny interes strony (GOPS w Bielinach);
- brak informacji w wydawanych decyzjach kto miał świadczyć usługi opieki wytchnieniowej oraz informacji o odpłatności (GOPS w Tarłowie);
- nierzetelne sporządzenie sprawozdania z realizacji Programu poprzez wskazanie łącznie kosztów usługi opieki wytchnieniowej oraz kosztów obsługi

⁴² Gmina/powiat zobowiązuje się do sporządzenia i złożenia Wojewodzie w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadań, sprawozdania z realizacji Programu, według wzorów stanowiących załączniki nr 4 do programu.

⁴³ Gmina/powiat zobowiązuje się do sporządzenia i przekazania Wojewodzie sprawozdania końcowego z realizacji Programu, obejmującego rozliczenie środków Funduszu w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie do 30 stycznia 2021 r., według wzoru stanowiącego załącznik do Programu.

⁴⁴ Powodem składania korekt sprawozdań przez jst było m.in.: błędne wskazywanie kosztów obsługi programu oraz wskazywanie całkowitego kosztu świadczenia usług opieki wytchnieniowej zamiast ogółem kwoty środków z Funduszu Solidarnościowego wykorzystanych na dofinansowanie usług opieki wytchnieniowej.

⁴⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, ze zm.

programu zamiast wyłącznie kosztów usług opieki wytchnieniowej (GOPS w Tarłowie). Gmina nie pobrała środków w nadmiernej wysokości, a błąd w sprawozdaniu miał charakter formalny;

- realizowanie opieki wytchnieniowej dla sześciu osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, pomimo wykazania we wniosku realizacji usług dla pięciu osób (GOPS w Tarłowie);
- w informacji o przyznaniu opieki wytchnieniowej nie informowano o braku odpłatności za realizowaną usługę (GOPS w Klimontowie);
- nie wyodrębniono rachunku bankowego dla środków z Programu (GOPS w Klimontowie).

Mając na uwadze powyższe nieprawidłowości Wojewoda Świętokrzyski wnosił o:

- przywoływanie w podstawie prawnej decyzji ustawy o Funduszu Solidarnościowym;
- informowanie strony o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności ze względu na ważny interes strony;
- umieszczanie w orzeczeniu decyzji kto będzie świadczył usługi opieki wytchnieniowej oraz kosztu jednej godziny usług;
- rzetelne sporządzanie sprawozdań;
- przywoływanie w informacji zapisu o braku odpłatności za realizowaną usługę opieki wytchnieniowej;
- wyodrębnienie rachunku bankowego dla środków z Programu.

(akta kontroli str. 1154-1180)

Do ŚUW nie wpłynęła żadna skarga odnośnie realizacji Programu.

(akta kontroli str. 1181)

2.2. Wojewoda Świętokrzyski otrzymał środki finansowe na realizację poszczególnych edycji Programu w wysokościach i terminach określonych w umowach zawartych z Ministrem. Środki w poszczególnych latach przekazywane były w trzech transzach. W 2019 r. Wojewoda Świętokrzyski na realizację zadania otrzymał 5 lipca – 770,3 tys. zł; 13 września – 513,5 tys. zł i 12 listopada – 256,8 tys. zł oraz na koszty obsługi Programu odpowiednio 7,7 tys. zł; 5,1 tys. zł i 2,6 tys. zł. W 2020 r. Wojewoda Świętokrzyski na realizację zadania otrzymał 8 lipca – 845,3 tys. zł, 17 sierpnia – 422,6 tys. zł i 19 października – 422,6 tys. zł; wraz z pierwszą transzą wpłynęły na rachunek środki w wysokości 16,8 tys. zł przeznaczone na koszty obsługi. W 2021 r. środki na realizację Programu wpłynęły 13 maja w kwocie 3585,6 tys. zł, 6 lipca – 1792,8 tys. zł i 8 października – 1792,8 tys. zł; wraz z pierwszą transzą wpłynęło 162,9 tys. zł przeznaczone na koszty obsługi.

(akta kontroli str. 739-777)

Na realizację Programu – edycja 2019 Wojewoda Świętokrzyski zawarł umowy z dziewięcioma gminami⁴⁶ i jednym powiatem (grodzkim Kielce) na łączną kwotę 1555,9 tys. zł, a w ramach edycji 2020 z 17 gminami⁴⁷ i jednym powiatem (grodzkim Kielce) na kwotę 1707,3 tys. zł. W edycji 2021 Wojewoda Świętokrzyski zawarł umowy z 26 gminami⁴⁸ i czterema powiatami⁴⁹ na łączną kwotę 7299,2 tys. zł. W stosunku do 2019 r. w 2020 r. liczba podpisanych umów wzrosła o 80%,

⁴⁶ Gminy: Bieliny, Górnio, Jędrzejów, Kielce, Ostrowiec Św., Sandomierz, Strawczyn, Szydłów i Tarłów.

⁴⁷ Gminy: Bieliny, Bodzechów, Bodzentyn, Chęciny, Górnio, Jędrzejów, Kielce, Klimontów, Krasocin, Łoniów, Ostrowiec Św., Pacanów, Pierzchnica, Samborzec, Strawczyn, Szydłów i Tarłów.

⁴⁸ Bieliny, Bodzechów, Bodzentyn, Chęciny, Górnio, Jędrzejów, Kielce, Klimontów, Krasocin, Łoniów, Małogoszcz, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Ostrowiec Św., Pacanów, Piekoszów, Pierzchnica, Radoszyce, Samborzec, Sandomierz, Stąporków, Strawczyn, Szydłów, Tarłów i Zagnańsk.

⁴⁹ Kielce grodzki, kielecki ziemski, opatowski i skarżyski.

a w 2021 r. – o 200%. Wartość podpisanych umów wzrosła odpowiednio o 10% i 369%.

ŚUW przekazał jst środki na realizację każdej z edycji Programu w trzech transzach, w terminach wynikających z umów, tj. 16 lipca, 24 września i 22 listopada 2019 r.; 21 lipca, 2 września i 6 listopada 2020 r. oraz 24 maja, 15 lipca i 14 października 2021 r.

(akta kontroli str. wykaz umów, 778-814)

W 2019 r. jst wykorzystała 600,3 tys. zł, co stanowiło 39% środków przewidzianych w zawartych umowach. Z powyższej kwoty na realizację Programu wykorzystano 594,4 tys. zł, a na koszty obsługi Programu – 5,9 tys. zł. Środki niewykorzystane wyniosły 955,6 tys. zł. W 2020 r. jst wykorzystała 1382,8 tys. zł, co stanowiło 81% kwoty wynikającej z podpisanych umów. Na realizację Programu wykorzystano 1370,9 tys. zł, a na koszty obsługi Programu 11,9 tys. zł. Środki niewykorzystane wyniosły 324,5 tys. zł.

Do 30 września 2021 r. jst wykorzystała 2508,4 tys. zł, co stanowiło 34% kwoty wynikającej z zawartych umów. Na realizację Programu wykorzystano 2490,4 tys. zł, a na koszty obsługi Programu 18 tys. zł (w tym wydatki jst – 8,7 tys. zł i Wojewody Świętokrzyskiego – 9,3 tys. zł). Środki niewykorzystane wyniosły 3007,3 tys. zł.

Starosta Opatowski 27 września 2021 r. poinformował, że w związku z rezygnacją dwóch osób niepełnosprawnych z udziału w Programie – moduł II – edycja 2021 nie był realizowany, a kwota 51 tys. nie została wykorzystana. Starosta Opatowski wskazał również, że Program – moduł III – edycja 2021 jest z powodzeniem realizowany, a w Programie bierze udział 44 opiekunów osób niepełnosprawnych. Starostwo Powiatowe w sprawozdaniu z wykonania wydatków na realizację Programu wg stanu na 30 września 2021 r. wykazało, że wykorzystało 4,1 tys. zł z przyznanej kwoty 453 tys. zł.

(akta kontroli str. 814, 1228-1237)

W sprawie niepodejmowania działań mimo niskiego stopnia wykorzystania środków zastępca dyrektora WPSZ wyjaśnił m.in., że realizator zapewniał, iż moduł III jest z powodzeniem realizowany. (...) *W umowie brak jest zapisów mówiących o możliwości dokonywania zmian w trakcie roku, w tym sporządzanie aneksów. Wojewoda nie ma możliwości modyfikowania umowy, ponieważ wzór umowy stanowi załącznik do programu, a zgodnie z wytycznymi wzory umów nie podlegają modyfikacji.*

(akta kontroli str. 1239-1240)

Z wydatkowanej do 30 września 2021 r. przez Wojewodę Świętokrzyskiego kwoty 9,3 tys. zł na obsługę programu zakupiono dwa komputery przenośne. W dniu 22 października 2021 r. do ww. komputerów zakupiono oprogramowanie Microsoft Office Standard za kwotę 3,2 tys. zł. W wyniku oględzin stwierdzono, że komputery znajdowały się w szafie w pokoju Oddziału Planowania i Realizacji Budżetu Polityki Społecznej.

(akta kontroli str. 814, 817-822)

Dyrektor WPSZ wyjaśniła m.in.: *zakupione laptopy wraz z oprogramowaniem będą użytkowane podczas kontroli zadań realizowanych z Funduszu Solidarnościowego oraz w pracy zdalnej.*

(akta kontroli str. 1198)

Koszt usług świadczonych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej w formie pobytu dziennego w 2019 r. wyniósł 513,2 tys. zł, w 2020 r. – 1498,1 tys. zł, a w 2021 r. (do 30 września) – 2234 tys. zł. W okresie objętym kontrolą nie świadczone w ramach modułu I – *Opieka wytnieniowa w formie pobytu dziennego*

usług w ośrodku wsparcia. W 2021 r. (do 30 września) usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego świadczone były w miejscu wskazanym przez uczestnika Programu, a ich koszt wyniósł 11,2 tys. zł. Na zakup środków ochrony osobistej wydatkowano w 2020 r. 3,6 tys. zł, w 2021 r. (do 30 września) – 0,2 tys. zł, a w 2019 r. nie ponoszono wydatków z tego tytułu. Kwota środków wykorzystanych na dofinansowanie usług świadczonych osobom dorosłym wzrastała w kolejnych latach i wyniosła w 2019 r. – 419,9 tys. zł, w 2020 r. – 1118,4 tys. zł, a w 2021 r. (do 30 września) – 2052,6 tys. zł. Kwota środków wykorzystanych na dofinansowanie usług świadczonych dzieciom wyniosła odpowiednio 93,3 tys. zł, 75,8 tys. zł i 192,6 tys. zł. Koszt obsługi modułu I wyniósł w 2019 r. 5 tys. zł, w 2020 r. – 10,1 tys. zł i w 2021 r. (do 30 września) – 8,6 tys. zł. Środki niewykorzystane w ramach modułu I wyniosły w 2019 r. 316,5 tys. zł⁵⁰, w 2020 r. – 246,4 tys. zł⁵¹ i w 2021 r. (do 30 września) – 2471,1 tys. zł.⁵² Odsetki od niewykorzystanych środków wyniosły w 2019 r. 217 zł, w 2020 r. – 5 zł.

W 2019 r. nie realizowano Programu w części moduł II – *Opieka wytchnieniowa w formie pobytu całodobowego w województwie świętokrzyskim*. W 2020 r. koszty usług świadczonych w ośrodku wsparcia wpisanym do rejestru wojewody wyniosły 12 tys. zł, a w 2021 r. (do 30 września) – 102,2 tys. zł. Powyższe kwoty zostały wykorzystane w całości na dofinansowanie usług świadczonych osobom dorosłym. Koszty obsługi programu zostały poniesione jedynie w 2020 r. i wyniosły 120 zł. Środki niewykorzystane w ramach modułu II wyniosły w 2020 r. 14,6 tys. zł⁵³, a w 2021 r. (do 30 września) – 82,5 tys. zł⁵⁴. Odsetki od przekazanych i niewykorzystanych środków na realizację modułu II wystąpiły jedynie w 2020 r. i wyniosły 0,09 zł.

Program w zakresie modułu III – *Opieka wytchnieniowa w formie specjalistycznego poradnictwa dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę* realizowany był w województwie świętokrzyskich we wszystkich latach objętych kontrolą. Koszt usług w formie poradnictwa specjalistycznego świadczonego członkom rodzin lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi wyniósł w 2019 r. 101,6 tys. zł, w 2020 r. – 161,1 tys. zł i w 2021 r. (do 30 września) – 142,6 tys. zł. Kwota środków wykorzystanych na dofinansowanie usług poradnictwa specjalistycznego świadczonego członkom rodzin lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi wyniosła odpowiednio 73,3 tys. zł, 143,2 tys. zł i 104,9 tys. zł, a nad dziećmi niepełnosprawnymi 8 tys. zł, 17,9 tys. zł i 37,7 tys. zł. Koszty obsługi Programu w części dotyczącej modułu III wyniosły w 2019 r. 0,8 tys. zł, w 2020 r. – 1,6 tys. zł i w 2021 r. (do 30 września) – 0 zł. Środki niewykorzystane w ramach modułu III wyniosły w 2019 r. 639,3 tys. zł⁵⁵, w 2020 r. – 63,5 tys. zł⁵⁶, a w 2021 r. (do 30 września) – 453,6 tys. zł⁵⁷. Odsetki od przekazanych i niewykorzystanych środków na realizację modułu II wystąpiły jedynie w 2020 r. i wyniosły 0,65 zł.

Odsetki od przekazanych i niewykorzystanych przez jst środków wyniosły za 2019 r. 302,37 zł. Natomiast za 2020 r. odsetki wyniosły 5,95 zł, w tym odsetki od przekazanych i niewykorzystanych środków na realizację programów – 5,91 zł i odsetki od środków na obsługę 0,04 zł.

⁵⁰ W tym na realizację Programu – 312,2 tys. zł, oraz na obsługę – 4,4 tys. zł, w tym odsetki 217 zł.

⁵¹ W tym na realizację Programu – 242,3 tys. zł (w tym odsetki 5 zł) i na obsługę – 4,1 tys. zł (w tym odsetki 0,01 zł).

⁵² W tym na realizację Programu – 2366,3 tys. zł i na obsługę – 104,8 tys. zł.

⁵³ W tym na realizację Programu – 14,5 tys. zł i na obsługę – 144 zł.

⁵⁴ W tym na realizację Programu – 80,9 tys. zł (w tym odsetki 0,09 zł) i na obsługę – 1,6 tys. zł.

⁵⁵ W tym na realizację Programu – 632 960 zł i na obsługę – 6330 zł.

⁵⁶ W tym na realizację Programu – 62 897 zł (w tym odsetki 0,62 zł) i na obsługę – 629 zł (w tym odsetki 0,03 zł).

⁵⁷ W tym na realizację Programu – 444 000 zł i na obsługę – 9595 zł.

Nie poniesiono kosztów z tytułu rozwiązania umów, ponieważ nie wystąpiły przypadki ich rozwiązania.

(akta kontroli str. 814-816, 1129)

Zgodnie z umowami zawartymi przez Wojewodę Świętokrzyskiego z jst na dofinansowanie zadań w ramach Programu – edycja 2019 gmina/powiat zobowiązywała się do zwrotu niewykorzystanej dotacji do 15 stycznia 2020 r. Nieterminowego zwrotu części niewykorzystanych środków finansowych z Programu – edycja 2019 dokonały trzy jst. Gmina Górnio dokonała zwrotu niewykorzystanych środków w dwóch częściach, tj. w dniu 14 stycznia 2020 r. – 6841 zł i 11 lutego 2020 r. – 43 zł. Zgodnie z umową środki podlegały zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych na zasadach określonych w art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵⁸. Od kwoty zwróconej po terminie nie naliczono odsetek, zgodnie z art. 54 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁵⁹. Gmina i powiat grodzki Kielce wpłaciły również niewykorzystane środki w dwóch ratach, w dniu 14 stycznia 2020 r. odpowiednio 239 232 zł i 632 960 zł oraz 14 lutego 2020 r. – 3338 zł i 6330 zł. W tym samym dniu wpłacono również odsetki z tytułu nieterminowego zwrotu środków, w wysokości 19 zł i 36 zł.

(akta kontroli str. 704-716, 823-854)

Prezydent Miasta Kielce wyjaśnił m.in., że zwrot niewykorzystanych środków nastąpił po 15 stycznia 2020 r. w związku z korektą faktury dotyczącej realizacji zadań Programu, a tym samym korektą kosztów obsługi realizacji zadania.

(akta kontroli str. 1221-1222)

Dyrektor WPSZ wyjaśniła m.in: *pracownik WPSZ po otrzymaniu sprawozdania, tj. po dniu 30 stycznia 2020 r. weryfikował je i wzywał telefonicznie jednostki do poprawy. W 2019 r. wszystkie jednostki składały korekty sprawozdań m.in. gmina Kielce, powiat Grodzki Kielce oraz gmina Górnio, dlatego wybrano szybki kontakt i wzywano telefonicznie jednostki do poprawy. W wyniku korekty sprawozdania Gmina Kielce, powiat grodzki Kielce oraz gmina Górnio dokonywały zwrotów środków po terminie w miesiącu lutym. Gmina Górnio po konsultacjach telefonicznych skorygowała sprawozdanie w dniu 11 lutego 2020 r. i w tym dniu dokonała zwrotu części niewykorzystanych środków w kwocie 42,94 zł. W przypadku gminy Kielce i powiatu grodzkiego Kielce oprócz konsultacji telefonicznych jednostki wzywano pismem z dnia 10 lutego 2020 r. (...) do złożenia poprawnego sprawozdania w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Poprawne sprawozdania gmina Kielce oraz powiat grodzki Kielce złożyły w dniu 19 lutego 2021 r., natomiast zwrotu dokonały po terminie w dniu 14 lutego 2020 r.*

(akta kontroli str. 1198-1211)

Zgodnie z umowami zawartymi przez Wojewodę Świętokrzyskiego z jst na dofinansowanie zadań w ramach Programu – edycja 2020 gmina/powiat zobowiązywała się do zwrotu niewykorzystanej dotacji do 15 stycznia 2021 r. W 2021 r. nieterminowego zwrotu części niewykorzystanych środków finansowych z Programu – edycja 2020 dokonały dwie jst. Gmina Bodzentyn zwróciła część niewykorzystanych środków w kwocie 35 zł w dniu 28 stycznia 2021 r., a gmina Pierzchnica zwróciła 0,03 zł w dniu 1 lutego 2021 r.

(akta kontroli str. 855-909)

Odnosnie zwrotów dokonywanych w 2021 r. Dyrektor WPSZ wyjaśniła m.in.: *pracownik WPSZ po otrzymaniu zestawień i sprawozdań tj. po dniu*

⁵⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.

⁵⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, ze zm.

15 stycznia 2021 r. weryfikował je i wzywał telefonicznie jednostki do poprawy. Gmina Kielce i powiat grodzki Kielce dokonał zwrotu niewykorzystanych środków w dniu 15 stycznia 2021 r. (data wyciągu bankowego 18 stycznia 2021 r.) Gmina Bodzentyn po konsultacjach telefonicznych skorygowała sprawozdanie w dniu 3 lutego 2021 r. natomiast dokonała zwrotu części niewykorzystanych środków w kwocie 35,15 zł w dniu 27 stycznia 2021 r. (data wyciągu bankowego 28 stycznia 2021 r.). Gmina Pierzchnica poprawne sprawozdanie złożyła w terminie, natomiast zwróciła niewykorzystane środki w kwocie niższej niż powinna. Po konsultacjach telefonicznych z pracownikiem WPSZ gmina Pierzchnica dokonała w dniu 1 lutego 2021 r. zwrotu części niewykorzystanych środków w kwocie 0,03 zł (data wyciągu bankowego 1 lutego 2021 r.).

(akta kontroli str. 1198-1211)

ŚUW zwrócił niewykorzystane środki z Programu edycja 2019 w trzech transzach: 31 grudnia 2019 r. – 6,2 tys. zł, 28 stycznia 2020 r. – 939,7 tys. zł oraz po terminie wynikającym z umowy zawartej z Ministrem, tj. 20 lutego 2020 r. – 9,7 tys. zł. W powyższych terminach zwrócono również odsetki od środków na rachunkach bankowych oraz od niezwróconych w terminie środków.

(akta kontroli str. 910-951)

Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu ŚUW wyjaśniła m.in.: niewykorzystane środki zostały zwrócone na rachunek dysponenta Funduszu Solidarnościowego po dokonaniu przez beneficjentów zwrotu środków na rachunek ŚUW. Na dzień 30 stycznia 2020 roku czyli terminu zwrotu wynikającego z umowy, środki te nie były dostępne na rachunku bankowym Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach. Gmina Kielce i powiat grodzki Kielce zwróciły środki na rachunek ŚUW w dniu 17 lutego 2020 roku (data wyciągu bankowego – 17 lutego 2020 roku – poniedziałek, data przelewu środków dokonana przez Gminę Kielce – 14 lutego 2020 r. – piątek). Wspomniany wyciąg z dnia 17 lutego był dostępny w bankowości elektronicznej NBP w dniu 18 lutego 2020 roku. Ponadto dokonany przelew przez gminę Kielce wymagał dodatkowego wyjaśnienia, którego dysponenta dotyczy zwrot: gminy czy powiatu, jak również wskazania czy dotyczy kosztów obsługi czy kosztów zadania. Wyjaśnienie takie ŚUW otrzymał e-mailem w dniu 19 lutego 2020 roku o godzinie 14:24. Niezależnie od powyższego nawet gdyby naliczyć odsetki od dnia wpływu zwrotu na rachunek ŚUW, kwota odsetek byłaby niższa niż to wynika z zapisu art. 54 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, gdzie odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych nie wpłaca się, jeżeli wysokość odsetek nie przekracza trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej (obowiązki operatora wyznaczonego pełni Poczta Polska S.A.). Obecnie kwota ta wynosi 8,70 zł (...).

(akta kontroli str. 1214-1219)

ŚUW zwrócił niewykorzystane środki z Programu edycja 2020 w terminie wynikającym z umowy, za wyjątkiem 0,03 zł zwróconych w dniu 1 lutego 2021 r., tj. w dniu zwrotu przez gminę Pierzchnica.

(akta kontroli str. 952-960)

2.3. W latach objętych kontrolą nastąpił wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia wytnieniowego w formie pobytu dziennego. Z tej formy wsparcia skorzystało 130 dorosłych osób niepełnosprawnych w 2019 r., 257 w 2020 r. i 659 w 2021 r. (do 30 września). Ze wsparcia skorzystało również odpowiednio 20, 22 i 64 dzieci niepełnosprawnych. Liczba godzin opieki wytnieniowej świadczonej osobom dorosłym w formie pobytu dziennego wzrosła

z 20 826 godzin w 2019 r. do 47 275 godzin w 2020 r. i 62 899 godzin w 2021 r. (do 30 września), analogicznie liczba godzin opieki wytchnieniowej świadczonej dzieciom wyniosła 2930, 3750 i 6367. Średnio jedna dorosła osoba niepełnosprawna, której udzielono wsparcia wytchnieniowego w formie pobytu dziennego, korzystała z tej formy wsparcia przez 160 godzin w 2019 r., 184 godziny w 2020 r. i 95 godzin w 2021 r. (do 30 września), a na jedno dziecko niepełnosprawne przypadło odpowiednio 147, 170 i 99 godzin.

W 2019 r. na terenie województwa świętokrzyskiego nikt nie korzystał ze wsparcia wytchnieniowego w formie pobytu całodziennego, a w latach 2020-2021 (do 30 września) z tej formy korzystały jedynie dorosłe osoby niepełnosprawne. W 2020 r. sześciu dorosłych niepełnosprawnych korzystało z opieki wytchnieniowej przez 75 dni. Do 30 września 2021 r. z pobytu całodziennego skorzystało 29 osób przez 286 dni. Średnio w 2020 r. jedna dorosła osoba niepełnosprawna, której udzielono wsparcia wytchnieniowego w formie pobytu całodobowego, korzystała z tej formy wsparcia przez 12,5 dnia, a w 2021 r. (do 30 września) przez 9,9 dnia.

W latach 2019-2021 r. (do 30 września) nastąpił zarówno wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia wytchnieniowego w formie poradnictwa specjalistycznego, jak również liczby godzin porad świadczonych tym osobom. Z tej formy wsparcia skorzystało 39 dorosłych osób niepełnosprawnych w 2019 r., 69 w 2020 r. i 228 w 2021 r. (do 30 września), a liczba godzin porad wyniosła odpowiednio 2290, 2557 i 2047. Z poradnictwa specjalistycznego skorzystało czworo dzieci niepełnosprawnych w 2019 r., ośmioro w 2020 r. i 54 w 2021 r. (do 30 września). Liczba godzin porad specjalistycznych udzielonych dzieciom wyniosła 250, 320 i 1390 godzin.

(akta kontroli str. 961)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze. Podstawą sformułowania powyższej oceny było monitorowanie realizacji zadania, rzetelne weryfikowanie sprawozdań składanych przez jst, rozliczenie wydatków poniesionych na realizację Programu oraz wyegzekwowanie zwrotu niewykorzystanych środków przez Wojewodę Świętokrzyskiego.

IV. Uwagi i wnioski

Uwzględniając podjęte działania, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kielce, stycznia 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Kontroler
Piotr Fatałski
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
Podpis